

מילון הראיה

א

אב - הנושא המוליד, המחולל את התולדות [ר"מ קיז].

אב - המקום את הבית, המדריך את התולדות, המאיר את ארחות חייהם בהשפעתו הרוחנית [שם קיח].

אב - הרועה הנאמן. מדריך, העומד במעלות נפשו הרבה יותר גבוה מהמעלה של הצעירות של הבנים¹, הצריכה לקבל את השפעתו² [עפ"י ע"ר ב סה].

אבנט - מכוון בתור אמצעי, בין החלק העליון מקום הכחות הנפשיים, לבין החלק התחתון שבגוף, מקום הכחות הגופניים השפלים, שמורה אמנם על היחש החזק שיש לכחות השפלים אל הכחות הנפשיים, עד שהקדושה³ המעלה את הנשיות הנפשיות, פועלת להגביל יפה את סדרי הפעולות הטבעיות לצד המעלה והקדושה [ע"א ג ב ד].

ע"ע חגורה, יסוד הויתרה.

אבר - **אבר הכנה**⁴ - הכח הפנימי המניע את העפיה [עפ"י ע"א ב ח יב].

אגרת רב שריא גאון - מסמך היסוד לסדר ההשתלשלות של כל התורה שבבעלי-פה⁵, שהוא כמגדל בנוי לתלפיות של היהדות, עליו תלוי כל שלטי הגבורים במלחמתה של תורה ואמתת דורותיה. בסיס האמונים לחתימת תורת אמת של "חיי עולם הנטועים בתוכנו"⁶ מאז היותנו לעם ד' אלהינו, בקבלת מתנתה, ונמשכים לו באחרית חתימת התלמוד עם המשך דבריהם של הגאונים⁷ מוסרי עניניו [ל"י ב (מהדורת בית אל תשס"ג) מט, נא].

אד - ענן [ר"מ קיח].

אד - לישנא דתברא [ר"מ קיח].

"אדם" - כנוי לגויה. ציור האדם השפל והנבזה על שם האדמה אשר לוקח משם, להוראת היות חומרו שפל מאד, כי

הוא המדרגה הפחותה מן הדצח"מ שהוא הדומם [עפ"י ע"א יבמות סג].

"אדם" - כנוי לנפש. ציור מדרגה גבוהה, כמו שכתוב "בצלם⁸ אלקים עשה את האדם", היינו מצד נשמתו הרוממה, אשר היא נאצלת מתחת כסא הכבוד⁹, ועל שם "אדמה לעליון"¹⁰ [עפ"י ע"א יבמות סג].

ע"ע "אנוש". ע"ע גבר. ע"ע איש.

אדם - נפש שכלית קשורה בחומר [ע"א ג ב קצט].

אדם - **צורת האדם** - המחשבה העליונה¹¹ העושה את האדם לאדם, התורה¹² [ע"א ד ט יז].

צורת האדם הפנימית - שכלו ומוסרו [פני א].

אדם - **כחו הרוחני** - ע' במדור נפשיות, רוח, הכח הרוחני (של האדם).

אדם - **סגולת האדם**¹³ - מציינת את רוממותו הבאה בעקב שפלותו - יצור מושפל עד עמקי החומר, ועם זה כונס בקרבו את כל סגולת ההויה הרוחנית המלאה. שדוקא בהשתפלותו אל המורד הארצי הרי הוא רוכס את כל ההויה מראש היש עד סופו [ע"א ד ט קה].

אדם - **נשמת האדם בכל חגויה השונים** - פרח רז עולם (של) החיבור הנעלה שממנו מתגלה הכבדות הארצית¹⁴ עם השאיפה השמימית המנצחתה, של שפעת החיים היציריים המשתפלת דרגה אחר דרגה, עד שיוצרת את החמריות¹⁵, עם המאור העליון¹⁶, השפעה של הוית הישות, הרוחני, האצילי, השכלי, והמוסרי, הקדוש והמצוחצח [עפ"י א"ק ב תקכד].

יצירה שבה מתגלה האור ההויתי בכל עזו ותקפו. הכח המרכזי, שההויה חודרת באורה כולה אל הויתו, ומשלמת את תכונתה על ידו [פנק' ג של].

אדם - **תעודת האדם שנוצר בגללה**¹⁷ - להוסיף אור¹⁸ רצוני¹⁹ עליון²⁰ בעזוז²¹ החיים הפרטיים, להעלותם אל עלויו²² הכלל²³, ולהוסיף בכלל זיו²⁴ צביוני חדש ע"י עושר הבא ממשפלים.

1. ישעיה יד יד.

2. **כונס בקרבו את כל סגולת ההויה וכו'** - ש"ק קובץ א קעב: "האדם הוא תמצית מלאה שההויה כולה משתקפת בו".

3. **תעודת האדם** - ע"ע ע"ר א קפא ד"ה מכלל ופרט וכלל. א"ק ב תקלד. ע' במדור מונחי קבלה ונסתר, "תוספת".

(לעסוק בתורה־לשמה) [א"ק א מד].

להשלים את מלכות־שמים^ו >שהיא מופיעה בכל היש בהדר גאונה, והולכת היא ומשתפלת בהעולמים המעשיים, בתהומות מאד עמוקים, בירידות מאד חשוכים>. וברצונו הטוב והאיתן של האדם, שיצא אל הפועל בהיותו מתעלה להיות אוהז במשטר האלהי בהמון עולמים, >שבפליאות נוראות נתגלה ע"י הבהקת אורם של אדירי הקודש שבדורות הקדמונים, ויצא במלא יקרתו בהתגלות האלהית שבאור התורה^ו ונשמת־ישראל^ו, הפרטית והכללית, בין כל עמי הארץ>. בכח חסון זה יתקן^ו האדם ויעלה את החלק הירוד שבמלכות^ו האצילות־האלהית^ו, שירדה להיות מנהגת עולמי עד, בצורתם המוקצבה. ובוה יקשור נזר ועטרה למלכות שדי בכל העולמים כולם, והמגמה היצירתית תצא אל הפועל בכל יפעת אידיאליה, מראשית המחשבה עד סוף המעשה וכולה אומרת כבוד^ו [עפ"י קובץ ח קעב].

מגמת היצירה האנושית - הנשמה החושבת, ההוגה דעה, המציירת^ו ציורי קודש^ו [א"ק ג שלד].

תעודת האדם - להיות משכיל ובן חורין, מתענג־על־ד^ו ומתעלס בידיעת האמת ושמה בכבוד^ו יוצר כל [עפ"י קבצ' א נח].

התפקיד האנושי - להיות איש חי מכיר ובעל השכלה [קובץ א קצה].

ע"ע חיי האדם. ע' במדור פסוקים ובטויי חז"ל, צלם אלהים, חותם צלם אלהים מוטבע באדם. ע"ע דמות האדם. ע' במדור אדם הראשון, תעודת האדם.

אדנות מוחלטת - היכולת^ו החפשית^ו האין־סופית, המצויה תמיד בפועל בגבורה־של־מעלה^ו, היא האדנות המוחלטת והמלוכה האמיתית שהיא עומדת למעלה מכל שם^ו, מכל בטוי ומכל קריאה^ו, שהרי האפשרות אין לה קץ ותכלית, והיכולת אין לה גבול והגדרה. מלכות־אין־סוף^ו במובן העליון, המלוכה־העליונה^ו [ע"ר א מו].

ע' במדור שמות כינויים ותארים אלהיים, "אדון עולם"⁴.

אדריכל - פועל (את) הבנין [א"ק ב שנ].

אהבה - ההתייחסות הנאמנה, הישרה, ההגונה, המתאימה אל האמת המציאותית, מתוך שייכות נכונה וזיקה רצויה, הכרה מלאה ושלמה של המציאות, של הענין שהיא מתייחסת אליו [עפ"י ל"י ב רלד]. מצב גדולתי, רוחני, אינטלקטואלי הכרתי נשמתי, שייכות חיונית, קישור התדבקות והזדהות, מתוך חכמה אמיתית והכרה אמיתית [עפ"י שי' 63, 5-4].

אהבה - עדן החיים, התשוקה האלהית של העלאת נר החיים [מ"ר 24].

שלימות האהבה - השמחה הגמורה ואור הנפש, שעמה כל טוב ואושר ובה כלולים נועם החכמה וההשגה ואהבתה [ע"א א ד לו].

◊ האמונה^ו והאהבה הן עצם החיים בעוה"ז ובעוה"ב^ו [א' טט].

אהבה - שמרי האהבה - ע"ע תאוות.

אהבה - **עבודת אהבה** - זהירות בפרטי כל מצות ודקדוקי תורה מכח השפעת כללות התורה הדבקה בלב בחוזק והכרה ברורה [עפ"י א"ת ג ג].

עבודת ד' וכל מעגל טוב מאהבה - מידיעת הטוב^ו הגנוז בהם [עפ"י ע"ר א רפו].

מהכרה אמיתית אל הטוב והשלימות [ע"ר א שסזח (ע"א א ג לב)].

באהבה - בדרך חפץ פנימי והכרה עצמית [ל"ה 55].

כח העבודה מאהבה - ◊ אינו בא כי אם לפי מדת הידיעה הבאה בלימוד של קביעות ועשירות רבה במקצעות השונים של תורת המוסר^ו והיראה^ו, שאי אפשר כלל להמצא מבלעדי לימוד בסדר נכון, למגרס תחילה בבקיות מלמטה למעלה, ואחר כך למסבר בעומק עיון ודעה שלמה [ל"ה 188].

ע"ע עבודה מאהבה, עבודת ד' מאהבה ותלמוד תורה־לשמה.

אהבה אלהית - האהבה האלהית העליונה, המבוססת **בבשמי הדעה העליונה** - ההרגשה הנשמיתית היותר חודרת ופנימית, אשר בכנסת־ישראל^ו בכללותה, בנשמות אישיה היחידים, בחביון־עז^ו נשמת כללותה, ובכל אשד הרוח המשתפך בכל פלגות תולדותיה [ע"א ד ט פח].

אהבת־ד^ו אלהי־ישראל^ו, עצם החיים (בישראל), נשמת־האומה^ו ועצם חייה [אג' א מד].

אהבה אלהית - הנטיה היותר חפשית^ו ונצחית^ו של רוח החיים, שהופעתה באה מסקירת הגודל הבלתי מוקצב, של אור^ו הקודש^ו המקיף עולמי נצח ממעל לכל חק וקצב, שאור החסד^ו הנאמן^ו מתעלה שם, השופע ויורד בכל מלא חנו^ו, ממעל לכל חק ומשפט^ו, וכל פנות שהוא פונה הכל הוא רק לטובה^ו ולברכה^ו לאור ולחיים^ו, וכל מעשה וכל תנועה מחוללת אך נועם^ו והוד^ו קודש^ו [עפ"י א"י כט, ע"ר א יד].

האהבה העליונה - אהבת־עולם^ו ואהבה־רבה^ו, אשר לישראל את ד' אלהיהם ואביהם־שבשמים^ו מלך־עולמים, הבוחר בעמו

4. ע' עטרת ראש להרד"ב, שער ראש השנה סי' ה.

ומלמדו ומדריכו [ל"י א (מהדורת בית אל תשס"ב) צג].

האהבה ⁵ - תכלית התעודה האנושית. ההכרה האמיתית כשמתגברת באדם כראוי, מכבוד־אל⁶ הכללי, הנשקף מכל הדר⁷ הבריאה וסדריה הגשמיים⁸ והרוחניים⁹, בעבר, בהווה ובעתיד, >שגם זה האחרון מוצץ הוא יפה למי שמבקש ודורש־את־אלהים¹⁰ באמת וחפץ שלם< אותה ההכרה כשהיא מתעצמת יפה באדם, רק היא מטבעת עליו את חותמו האמיתי, את אופיו הטבעי להקרא בשם אדם¹¹. רק אז הוא מרגיש שהוא חי חיים נצחיים ומכובדים. >הוא מכיר כי הדרכים שהחיים מתגלים בהם, לפי ערכנו ביחש מצבנו החומרי, שונים המה, ובכל השינויים ההווים והעתידים לבבו בוטח־בשם־ד'¹² אלהי עולם מחיה החיים וחי־העולמים¹³ מצב נפש כזה כשהוא מתאים גם כן לכל סדרי החיים הפנימיים, הנפשיים והגופניים, חי המשפחה והחברה, וכשהוא צועד בעוזו להיות גם כן מתפלש להיות המוסר הציבורי עומד על תילו ומכונו, אז הארץ מוכרחת להתמלא דעה, ותורת ד' היא נובעת ממעמקי הלב - כל אדם שומע קול ד' הקורא אליו ושש ושמח לעשות רצון קונו וחפץ צורו, שהוא צורו הפרטי וצור העולמים כולם; ומרגיש הוא אז, שהוא האדם, שואף את חייו יחד עם מקור־החיים¹⁴, וכל היצור כולו ניצב לו כאורגן שלם אדיר נחמד ואהוב, שהוא אחד מאבריו, המקבל מכולו ונותן לכולו, ויונק יחד עמו זיו חייו ממקור החיים [עפ"י ל"ה 149].

מתק האהבה - רוחב הדעת¹⁵, והנועם אשר לעדן־העליון¹⁶ [א"ק ג ראש דבר כט].

אהבת צור־העולמים ¹⁷ - זיו השכינה¹⁸, הכרה שכלית והרגשית, ללכת בדרכי־ד' באהבת אמת והכרה עמוקה פנימית¹⁹ [עפ"י ע"א ג ב נ].

זיקי אהבת אלהים - מציאת אור־ד'²⁰ בעומק רגש, בתוכן דעה [א"ק ג ריא].

ע"ע אהבת ד'. ע"ע אהבת ד' העליונה. ע"ע יראת הגודל.

אהבה לעומת טוב - ע' בנספחות, מדור מחקרים.

אהבה מינית - ע' במדור הנטייה המינית.

אהבה קדושה - האהבה הקדושה - אהבת־ד'²¹ וכל העולמים, אהבת כל היקום וכל היצור [א"ק ג רעטרפ].

"אהבה רבה" - ע' במדור פסוקים ובטווי חז"ל.

אהבת אור ד' - אהבת החיים של הצדיק־האמיתי²², >שאיננה כלל אותה הנטייה הגסה של אהבת החיים המרופדת בשכרון של נטיות החומר הגסים המצוי אצל רוב הבריות, כי אם< אהבת חיקוי לחסד־עליון²³ בעולמו, המתפשטת על פני כל היצור [קבצ' א קעד].

אהבת ד' - הרגשת השתוקקות תמיד לטוב²⁴ ולאמת²⁵ שהאדם מרגיש באמת בנקודת נשמתו²⁶ הפנימית, >שהכל הוא בכלל טוב או בכלל אמת< [עפ"י קבצ' ב קלג].

(האהבה) מצד כבודו²⁷ וחסדיו²⁸ שעשה [מא"ה א פט].

גלויה היסודי של האמונה²⁹ הגדולה [נ"ה יא].

◊ **אהבת ד'** באה כשישים האדם לבבו להדמות לדרכי³⁰ השייט³¹, אז ע"י ההדמות תולד האהבה, וכפי רוב הדמיון יהי רוב האהבה [ע"א א ב לו (ע"ר ב קכג)].

◊ האהבה באה מצד השלמות שבנמצאים, שמצדה הם כולם נמצאים באמיתת מציאותו יתברך [ע"א ג ב קעא].

◊ דעת כל המציאות לאמתתה לכל סעיפיה, כפי היכולת לאדם, >שמכלל דעת־ד'³²<. דעת הטבע לכל סעיפיו גיאוגרפיה והתכונה, הרפואה וחכמת הנפש, תכונות העמים וכל הנלוה להם, המביאים גם כן לאהבה־העליונה³³ הזכה בכללות האנושיות [עפ"י קבצ' ב קלא].

ע"ע אהבה אלהית. ע"ע יראת ד'. ע"ע בנספחות, מדור מחקרים, אהבה ויראה.

אהבת ד' העליונה - אהבת השלמות המוחלטת והגמורה של סיבת³⁴ הכל, מחולל כל ומחיה את כל [א"ק ב תמב].

אהבת ד' הבהירה - האהבה המרוממה והעדינה לאין־סוף³⁵ [קובץ ה צה].

אהבת השייט - ◊ בהכרת האמת של המציאות האלהית מצד עצמה, המקור לשמור־הגדול³⁶ ב"ה [קבצ' א קלז].

אור אהבת ד' - עדן³⁷ החיים, מגמת החיים, עצם החיים, בהירות החיים, ומעין חי החיים, עליון מכל הגה, מכל רצון והסברה, מכל שאיפה פנימית³⁸, ומכל הזרחה³⁹ יפעתי⁴⁰, הכל

5. ההכרה האמיתית וכו' מכבוד־אל, הנשקף מהבריאה וכו' וכו' שומע קול ד' הקורא אליו וכו' ומרגיש שהוא וכו' שואף את חייו יחד עם מקור־החיים, וכל היצור כולו ניצב לו כאורגן שלם אדיר נחמד ואהוב, שהוא אחד מאבריו, המקבל מכולו ונותן לכולו, ויונק יחד עמו זיו חייו ממקור החיים - ע' במדור שמות כינויים ותארים אלהים, "מלכנו". ושם, "אבינו". ע"ע ע"ר א רמט, ד"ה ברוך. ושם, רפט ד"ה ברכנו. ושם ב ג ד"ה אמר ר' עקיבא. קבצ' ב קלז [87]. פנק' ב רד מט. ע"ע "שמע". ע' במדור פסוקים ובטווי חז"ל, ברוך שם כבוד מלכותו. (את ההבחנה בעניין האיר לי רוני שיין).

בה, והכל ממנה [קובץ ו רמא].

ע' במדור פסוקים ובטויי חז"ל, אהבה רבה. ע"ע אהבת שם ד'.

"אהבת חנם" ⁶ - אהבה שגם כשיש במציאות דברים שכאילו מעכבים לה אפ"כ מתגבר על כולם ותקבע-חנם [ל"י א קיג]. אהבה שאינה תלויה בדבר <כאהבת ד' לישראל, ברית עולם> [ק"ת נה].

"אהבת חסד" - ע' במדור פסוקים ובטויי חז"ל.

"אהבת חסד" - (לעומת "תורת חיים") - ע' במדור פסוקים ובטויי חז"ל.

"אהבת עולם" - ע' במדור פסוקים ובטויי חז"ל.

אהבת שם ד' - אהבת הלימוד והידיעה של מציאות השי"ת ודרכיו, וכל המכשירים המביאים לזה [קבצ' א קלן]. ע"ע אהבת ד'. ע"ע אהבת ד' העליונה.

אהבת תורה - ע' במדור תורה.

אוביקטיבי - חיצוני ⁷ [עפ"י א"ק ג צג]. ע"ע סוביקטיבי.

אוהל - בית הדירה, העלול להיות מוכן למסעות, שמרשם בתוכן הרוחני העליון את העליות הנכספות. מסמן את היסוד המטלטל, את הצביון של ההכנה אשר לתנועה, שכוונתה היא תמיד השתנות ועליה לצד האושר-העליון⁸, לקראת הזיוו של מעלה [ע"ר א מג]. ע"ע משכן.

"אוהל" לעומת "בית" - ע' במדור פסוקים ובטויי חז"ל, "יושב בבית" לעומת "יושב אוהל".

אויב - מי שהשנאה (אצלו) בכח לא בפועל [מ"ש שכן]. מבקש רעה בציריו ונטיתו הרוחנית [ע"ר א לד]. ע"ע קם להרע.

אולפן - לימוד <בתרגום> [ר"מ ב].

אומה - **טבע האומה, הרוחני והחומרי** - הטבע הפסיכולוגי של האומה, וטבע התולדה והמורשה של האבות והגזע, וטבע הגיאוגרפי של ארץ נחלתה [עפ"י קבצ' ב מה (ב"ר שכ"ז)].
אומה - **צורת⁹ האומה** - נשמתה ואורח חייה [עפ"י ע"א ד ה סא].

ע"ע עמים, הצד המהותי בחיי העמים.

אומה - **האומה (הישראלית) כולה בצרופה הכללי** - אם החיים שלנו. האופן הכללי של כל ישראל¹⁰ בתור גוש אחד, המחבר את כל האישים הפרטיים להיות לעם אחד, הכולל ג"כ את כל הדורות כולם בהערכה אחת [עפ"י א' עו, ע"ר ב פד]. ע"ע עם. ע"ע גוי.

אומה - **רוח האומה היחידי** - השאיפה אל הטוב האלהי המונח בטבע נשמתה [א' נב]. ע"ע רוח ישראל. ע"ע רוח ד'. ע' במדור תורה, תורה שבכתב, תורה שבכתב ברום תפארתה ותורה שבעל פה שניהם יחד.

אומה - **שכינת האומה** - רוח החיים של השאיפה האלהית המקושרת בתוכן הסגנון הצבורי של הצורה הלאומית [א' קו]. ע' במדור מונחי קבלה ונסתר, "שושנה עליונה".

אומה - **ישראל** - כנסת-ישראל¹¹ המוגבלת בגבול נחלת ישראל [א' מב]. מקום מנוחתה של האידיאה-האלהית¹² על המרחב ההיסטורי הכללי [א' קח].

אומה הישראלית - **התכלית הכללית של האומה הישראלית** - להודיע את שם-ד' בעולם כולו ע"י מציאותה והנהגתה [ל"ה 119 (פנק' ב עו)].

חטיבה¹³ אחת בעולם, המצויינת בתקוה לעצמה לא בשביל עצמה, כ"א בשביל הטוב הכללי, שהוא חן השכל הטוב, המוסר והיושר¹⁴ האמיתי, שא"א שיבנה כ"א ע"י תיקון-עולם-במלכות-שדי¹⁵ [ע"ר א שפו (ע"א ב ט רצ)]. ע"ע ישראל, מהותם העצמית הנותנת להם את אופים המיוחד.

אומה כללית - תמצית¹⁶ של המין האנושי הפועלת עליו בלי

6. ע' א"ק ג שכד.

7. ע' בנספחות, מדור מחקרים, אוביקטיבי סוביקטיבי. ושם, חיצון, עולם חיצון.

הרף בעיבוד צורתו^ו הרוחנית^ו [קובץ ה קצו].
ע' במדור פסוקים ובטווי חז"ל, עם לבדד.

אוצר החיים - אורה של תורה^ו במקורה [ע"ר א קמז].
הצד העליון של התורה, היקר בעצמו מכל החיים כולם, **אוצר חיים** עליונים נעלים ונשאים מכל חיי זמן ועולם [ע"א ד ט ז].
ע' במדור מונחי קבלה ונסתר, "אורייתא מבינה נפקת". ע'
במדור תורה, תורה, שורש התורה.

אוצר הטוב - מקור חייה העולמים^ו [אג' א קי].

אוצר עליון - **האוצר העליון** - מקור הברכות^ו [א"ק א קיט].

אור - יסוד ואומץ המשכת החיים [עפ"י א"ק ב רצו (ע"ט טז)].
כל יסוד החיים, חיי החיים, זיום^ו ותפארתם^ו [עפ"י ע"א ד יא יג].

כח הרוחניות^ו של השכל הגדול, של החפץ הכביר, של המרץ הנשגב^ו [מ"ר 296 (קבצ' ב עא)].

האור הגדול הכללי - שלמות החיים ובריאותם הנמשכת ממקור אמתם, המתגלה על ידי כל פרטיותם של דברי התורה, טיפולם וקליטתם, במלא כל הנפש ובכל תפוצות חדריה [א"ל מג].
ע"ע "אור החיים". ע' במדור מונחי קבלה ונסתר, אורות.

אור - האור בעצם - אור חדש^ו של תשובה עליונה^ו, המ"ט שערי^ו בינה^ו [ח"פ לב:].

גילוי אמתת המציאות המשוכללת בהופעת^ו הקרנת הזרחתה^ו [עפ"י פנק' א תרלו (ב"א ד יא)].

ע' בנספחות, מדור מחקרים, אור, זוהר, זיו. ושם, אור, זיו, ברק.

אור - (לעומת כלי) - נשמתו הרוחנית של הכלי > שהוא לבושו המעשי החיצון > [עפ"י א' קנח].

התוכן (לעומת הסגנון) [ע"א ד יב ה].
החיים העצמיים של מחשבת ההויה (לעומת ההויה) [עפ"י ע"ר א כו, וא"ק ד ת (א"ה 1098)].

אצילות האלהות בתור נפש ההויה, (מבחינתה הפנימית), בדיבורים מצד הסתכלות השירית שברוח הקודש [עפ"י א"ק ב שמח].

משמעות עמוקה, תוכן רוחני^ו [פנק' א תרלו (שי' 6, 25)].

אור - (לעומת חיים) - דעה^ו, רוחהבטה [עפ"י א' יא].

'אור', לעומת 'מאור' - ע' בנספחות, מדור מחקרים.

אור - כללות הרגשה וידיעת מציאות. ערך ההשגה^ו והרצון הגמור > כי מה שלמעלה מההשגה האנושית אין לקרות כ"א בשם חושך^ו מצד ההעלם, וכשיש העלם לחושך של מעלה, נגבל בגדר השגה ונעשה **אור** < [עפ"י מא"ה ד כא-כב].

אור - ההרגשה הנפשית וההבנה של הידיעה [ע"א ב ט קכד].

אור - אוצר האור - חיי החיים העליונים, מקור כל החיים ושרש כל ההויות [ע"ר א סז].

אור - האור הפנימי (של המושג מאורו של אלקים-חיים, צור ישעינו, לגדולי המשיגים) - החיים האמיתיים שאין לנו מלה לייחסם, כמו שהם נמצאים במקור-החיים^ו יתברך שמו [עפ"י ע"א ג ב נב].

אור אין סוף - ע' במדור מונחי קבלה ונסתר. או במדור שמות כינויים ותארים אלהיים.

אור אין סופי - **האור האין סופי** - ההארה האלהית^ו המקיפה והממלאה את כל, את כל הנשמות^ו ואת כל העולמים^ו [פנק' א שצט].

אור "אל עליון קונה שמים וארץ"⁸ - החפץ-האלהי^ו, המהוה את היש כולו, המעמידו ומחיהו, הדוחפו לעילוייו בכל קומתו המעשיית והרוחנית מריש דרגין עד סופם. הנבואה-העליונה^ו של פה אל פה אדבר בו, הנשפעת לנאמן^ו בית^ו, להקים עדות ביעקב לעולמי עולמים, לקומם תבל ומלאה, בנשמת ד' יוצר כל [עפ"י ע"א ד ט טז].

אור אלהי - אור^ו האמת^ו הצדק^ו והדעת^ו [ע"ה קכח].
זוהר^ו גדול של שכל בהיר וחשק אדיר של רצון כביר מאד [א"ק ג רטז].

אור אלהי - האור האלהי - המגמה השעשועית^ו הפנימית^ו של היצירה כולה, המזריחה^ו באור^ו יפעתה^ו על פני כל היקום, מחייה הפנימיים [א"ק ג קפח].

נועם אור אלוה נורא הוד - מקור הנעימות ומעין העדנים^ו, אוצר ההופעות^ו ומקור מקורות החיים [ר"מ עו].

האור האלהי - מקור-החיים^ו ומקור כל העדן ורוממות כל אושר-עליון^ו. אור חיי-החיים^ו [עפ"י קבצ' א רטז (ג"ר 124)].

חיי החיים [ע"א ג ב רכנ].

מקור החיים והשמחה [ע"א ג ב צט].

מקור האור האלהי - נחל עדנים שאין לו סוף, ומקור עדן נצחי לכל נשמת חיים, המהפך את הכל לאור-חיים⁹. המאור הפנימי, הכח הכמוס האלהי שיש במגמת הוייתה של האומה בעולם, שהוא הסוד של כל ההויה כולה [עפ"י קבצ' א קעה].

אור אלהי עליון - המרחב של אין סוף לבהירות והשלמת חיי עולמים בעד הכל [ע"א ד ט סה].

ע"ע אור עליון. ע"ע אור ד'.⁹ ע' במדור שמות כינויים ותארים אלהיים, אלהי, המקור האלהי.

אור אלהי - האור האלהי - נשמת-האומה⁹ השרשית [א' קנה].

הזיו⁹ הטהור⁹ הממלא נפשות טהורות [ע"א ג ב נ].

אור⁹ אלהים - תעודת ההויה, מקור הנשמות⁹, מלא-כל⁹, רוח ישראל⁹ המופשט [עפ"י א"ת יב א].

אור החיים היותר יפים, היותר טהורים⁹ היותר מאירים⁹ [ע"א ד ו מ].

אור דיו⁹ - העילוי⁹ העליון⁹, שממעל למקור-החיים⁹, יסוד המרחב העליון של הזוהר⁹ הבלתי מוגבל שכל עולמי-עולמים⁹ אינם כדאיים לו, שהוא מובדל מכל אורות עולמים, שכל תכונה של אורה בהם הרי היא מכוונת לראות על ידה גופים חשכים, שבעצמם אינם מערך מהות האורה, אבל האור בעצמו איננו דבר נראה, כי לא נתגלה בעולם לפי מדתו הכח הרואה את מהות האור. אמנם **אור ד'** במעלת הרחבת אצילות⁹ מקורו, הוא האור שאור נראה בו ועל ידו [עפ"י ע"ר א כא].

אור האורים, שאי-אפשר לנו לבטאו ואיננו יכול להתלבש באותיות של שום מבטא גם לא של שום רעיון [א' קלא].

מקור חייה-החיים⁹ ב"ה [ע"ר א קנה].

חייה-החיים⁹, היסוד העליון מקור חיי אור העולמים⁹ [עפ"י א"ק ג צה].

יסוד כל היש, ויותר מכל היש באין קץ [קובץ א תתיא].

צורר-החיים⁹ [שם רמ].

אור האמת⁹ [עפ"י ע"א ב ט קנא].

אלהי עולם. הטהור⁹, הטוב-המוחלט⁹, האמת המזהרת, הנצח⁹ בכל מלא הודו⁹ [עפ"י א"ק א קפב].

אור ד' מחולל כל - זוהר האמת, הוד⁹ אור-החיים⁹, שבמקור-הקודש⁹ [עפ"י א"ק א ג (מ"ר 402)].

אור ד' וכבודו - הקודש-העליון [מ"ר 345].

אור ד' העליון - כולל הכל, ומקור הכל וחיי כל [ע"ר א רח].

ע"ע אור עליון. ע"ע אור אלהי⁹.

אור ד' ממרומיו - היש-העליון⁹, הרוחניות⁹ והטהור⁹ המעולה [עפ"י א"ק ג רפז].

אור ד' - אור פני המלך המתנשא לכל לראש מעל כל ענין העולמות [ע"ר א רפט].

הארת⁹ היש האמיתי וזיו⁹ החיים האלהיים [ע"א ד ט מז].

הקדושה השרשית העצמית, המצואה בפועל, הוד⁹ חיי הקודש⁹, המרומם ונשא מכל שרעף ורעיון [עפ"י ע"ר א ט].

הנס⁹ המוחלט [ע"ר א מט].

האור העליון שהוא הרבה למעלה מן הטבעיות⁹ [ע"א ד ט מא].

טוב-העליון⁹ [ע"ר א שעב, רפט].

אור ד' המהוה הישות - זרוע-ד'⁹ אשר נגלתה, יסוד ההשתלמות הבלתי פוסקת [עפ"י א"ק ב תקל].

אור ד' וכבודו - אמיתת הרצון-הכללי⁹ אשר בנשמת⁹ היקום כולו [שם ג לט].

אור ד' - המגמה האלהית היותר ברורה ותהומית לאין חקר [פנק' ג שלא].

נשמת-העולמים⁹ [קבצ' ב קנה].

שפעת החיים הנובעים ושוטפים ממקור חיי העולמים [קבצ' א רכג].

אור ד' בעולמו - אור השכינה⁹, נשמת העולמים, הוד האידיאליות⁹ האלהית החיה בכל [א"ק ב שסח, א"ש יד ד].

אור-של-משיח⁹ [א"ק ב תקסא].

אור ד' - גאולה⁹ רוחנית עליונה, נהירה אל ד'⁹ ואל טובו [א' צא].

"אורן של ישראל", רוח-ה'⁹ השורה על כלל-ישראל ותפארתם⁹ הכללית [ע"א א ד לג].

אור-תורה⁹, אור-חיים⁹ [קובץ ו קפח].

אור ד' אשר באומה - השראת-השכינה⁹ וקדושת⁹ התורה⁹ והמצוה⁹ [עפ"י ע"ר א קעג].

אור ד' בעולם - האמת⁹ והצדק⁹ של דעת הקודש⁹ [ע"ר א רז].

אור ד' וטובו - הטוב⁹ והצדק [ל"ה 118].

אור ד' בארץ - התורה האמיתית והשכל הצלול והבהיר [אג' א קיז].

אור ד' - קדושת התורה והיהדות הנאמנה, מורשה קהלת יעקב [מ"ר 367].

9. **אור אלהי, אור אלהים, אור ד', אור עליון** - בין מושגים אלה התקשתי למצוא הבדל, מכל מקום חולקו ההגדרות למחלקות שונות על פי המונחים השונים.

אור העתיד - הופעת^ו כבודי^ו בעולם [א"ק ב קפב].

אור הפנימי - האור הפנימי (של המושג מאורו של אלקים-חיים, צור ישעינו, לגדולי המשיגים) - ע"ע אור, האור הפנימי.

אור השכינה - ע' במדור מונחי קבלה ונסתר, שכינה.

אור התורה - ע' במדור תורה.

אורה של תורה - ע' שם.

אור חדש - ע"ע אור קודש.

"אור חדש" - אוצר חיים חדש ומלא רענונות^ו, נשמות-חדשות^ו, מלאות הופעת חיים גאיוניים, ממשלת עולמי-עולמים^ו, הפורחת ועולה, המשחקת בכל עת לפני הדר^ו אל^ו עליון, האצולות מזיו^ו החכמה והגבורה^ו של מעלה [א"ק ג שסח].

אור חיים - אור קיום של הדר^ו נצח נצחים [א"ק ג נח].

אור חיים¹⁰ - דעה^ו ורצון^ו, רוח-הבטה ומציאות-מלאה^ו [עפ"י א' יא].

ע"ע "אור החיים". ע' בנספחות, מדור מחקרים, אור וחיים.

אור תייהעולמים^ו - אור-עליון^ו, מקור מקורות, חיי החיים [קובץ ה צט].

אור תייהעולמים^ו - הענין-האלהי^ו [א' סו].

הטוב-הכללי^ו, הטוב האלהי השורה בעולמות^ו כולם. נשמת-כל, האצילית, בהודה^ו וקדושתה^ו [עפ"י א"ש פרק ב].

החיים האלהיים ההולכים ושופעים, המחיים כל חי, השולחים אורם מרום גובהם עד שפל תחתיות ארץ, המתפשטים על אדם ועל בהמה יחד [עפ"י ע"ט י].

הרצון הכללי, הרצון העולמי [א"ק ג נ].

אור עליון - האור העליון - חיו ומקור שפעו, מחוללו ומהווה של העולם [עפ"י ע"א ד ט נב].

יסוד הכל ומקורו [קובץ א תרלו].

הזיו^ו האלהי^ו, יוצר כל [א"ק א קצב].

האור העליון שבהויה - העילוי^ו הרוחני^ו [קובץ א קסח].

האור העליון - זוהר^ו הצחצחות^ו של קדש-הקדשים^ו [א"ק ג רח].

אור צדק עולמים אשר בתורת-חיים^ו [מ"ר 366].

המוסר^ו האלהי^ו המתגלה בתורה^ו, במסורת, בשכל^ו וביושר^ו [א"ק ג א].

צמאון-אלהי^ו [עפ"י קובץ ז רח].

נועם^ו הקודש [א"ק ב שי].

זיו^ו אור החכמה והשגת האמת [פנ' ח].

אור ד' העליון - (לעומת אורי-הדעת-התחתון^ו) - אורי-המקיף^ו הגדול ורחב מרחבי שחקים [ע"א ד ט כט].

אור האמת - ע"ע אמת.

אור הגדול - האור הגדול - התוכן האלהי^ו שאי אפשר להגותו ולשער^ו [פנק' א שסב].

אור הגלוי - האור הגלוי^ו - האור הנראה של אורי-התורה^ו וחכמת ישראל כולה בקדושתה^ו וטהרתה^ו, בבינתה והכרתה, בכבודה וישרותה, בעושר סעיפיה בעומק הגיונותיה ובאומץ מגמותיה. תלמודה של תורה בכל הרחבתה והסתעפ^ו(יו)תיה, בדעת וכשרון, ברגש חי וקדוש, וברצון אדיר וחסון^ו לחיות את אותם החיים הטהורים והקדושים אשר האור המלא הזה מתאר אותם לפנינו. (אורי-הקודש-החבו^ו) בהיותו מתקרב מאד אל מושגינו, אל צרכינו הזמניים, ואל מאויינו הלאומיים [מא"ה ג (מהדורת תשס"ד) קכג, קכה].

ע"ע אור קודש חבו^ו.

אור הדעת התחתון - (לעומת אורי-העליון^ו) - אורי-הפנימי^ו המרוכז באוצר הדעת אשר לבן-אדם [ע"א ד ט כט].

אור ההשואה - ע' במדור מונחי קבלה ונסתר.

אור החיים - מקור זיו^ו החיים [עפ"י א"ק ב שכט].

שאיפת הגדלת כחותיהם [ע"א ד ו מא].

ע"ע אור. ע"ע אור חיים.

אור החיים - אור-די^ו, זיו^ו החכמה^ו האלהית, ואור פני מלך חוטר מגזע ישי [ע"א ב ט קנב].

אור החיים העליונים - הנשגב-הכללי^ו [א"ק ג רפ].

אור העליון - היושר האמיתי, העצמיות והקדושה בבירורה [קובץ ו רסט].

10. אור חיים - לבירור ההבחנה בין "אור" ל"חיים", ע' הוד הקרה הנורא פרק א סי' ג, ד, ובעיקר בעמ' לו.

מקור מקוריות כל חיים וכל יש [קובץ ה נ].

מקור מקורות, חיי החיים, אור חי העולמים [שם צט].

מקור החיים והעונג [שם כה].

בהירות חיים והויה מלאה זיו קדש¹¹. החיים העליונים¹² ברום ערכם, בהופיעם ממכון הטוב¹³ והעלוי¹⁴ הנשגב¹⁵ [עפ"י ע"ר א קצג].

לשד חיי העולמים הזולף בחסדי אבות ממקור הברכה¹⁶, מיסוד עולם שהוא קודם ונעלה מכל הגבלה¹⁷ וחוקיות מוטבעה [אג' ג נח].

האור העליון הבלתי מוגבל - המוסר¹⁸ האלהי המוחלט [א"ת ד ד].

ע"ע אור אלהי. ע"ע אור ד'¹⁹. ע' במדור מונחי קבלה ונסתר, אור אין סוף.

אור קודש²⁰ - טללי שפעת²¹ חכמה²² וציורים²³ עליונים²⁴, נשגבים²⁵ ונעימים²⁶, שהם משתפכים לתוך הנשמה²⁷, מודיעים לה זיונים²⁸ עליונים, מנשאים אותה לרוממות²⁹ מעלה³⁰, מקרבים לה את הישיהעליון³¹, את הרוחניות³² והטוהר³³ המעולה, את אור-ד' ממרומיו³⁴ [קובץ ו קנ].

ע"ע אור, האור בעצם.

אור קודש חבוי - האור³⁵ הקדוש³⁶ הגנוז, (ה)מקור האלהי³⁷ של התורה³⁸, החוסן³⁹ של הנבואה⁴⁰, סגולתה⁴¹ של רוח-הקודש⁴² והמחזה העליון⁴³. האור הגנוז של אור הנבואה ורוח הקודש. מעין החיים של שורש התורה האלהית ומכון כל חזון ומראה עליון. אור הקודש של חמדת עולמים הגנוזה, שורש התורה האלהית ומקור הנבואה ורוח הקודש המיוחד לישראל [עפ"י מא"ה ג (מהדורת תשס"ד) קכב-ה].

ע"ע אור הגלוי. ע' במדור אליליות ודתות, חושך חבוי.

אורגן - גוף חי, מסודר [רצ"ה א"ש ה הערה 1].

אורגניסמוס - הקישור העצמי שיש להגוף עם הנשמה [קובץ ה קנה].

אורגניסמוס - (האורגניות הכללית שביצירה כולה) - קישור ושילוב החלקים זה בזה בכל צומח ובכל חי ובאדם. כל החלקים שביש (ה)צריכים זה לזה, ותהומות רבה והררי עד (ש)הם זה בזה משולבים ומצורפים [עפ"י א"ק ב תיז].

חק האורגניות - היחש החי של השפעה ושל קבלה, (ה)הולך וחורז ומקיף את כל המצוי, את החומריות ואת הרוחניות, את הפעולות, המנהגים, ההרגשות ואת המחשבות [ע"א ד ו מא].

"אורה" - ע' במדור פסוקים ובטווי חז"ל.

אורה - האורה - העילוי⁴⁴ הרוחני⁴⁵ [עפ"י קובץ א קסח].

אורה - אורה אלהית - שלמות הכל, ושלמות העדן⁴⁶ של מקור הכל, שאין לנו שום מושג ממנה כי-אם מה שאנו חשים את מציאותה ומתענגים מזיוה בכל עומק נפש רוח ונשמה [עפ"י א"ק ג רצ, א' קיא].

הגודל והשיגוב האלהי [קובץ ו צ].

אורה - אורה אלהית - החוסן⁴⁷ המלא, האור העליון, המון החיים ומקור יממיהם [עפ"י אוה"ק ב תמז].

האורה האנושית בכללה המתגלה באורן-של-ישראל⁴⁸ [אג' א מג].

האורה הכללית - המשך החיים הנובע מהתשוקה העליונה והכללית של קרבת-אלהים⁴⁹ [מ"ר 38].

אורה עליונה - אור⁵⁰ חכמת⁵¹ כל עולמים⁵² [א' כט].

אורה - האורה הכללית - דעת היהדות⁵³ בכל הדרת נשמתה הפנימית, העולה מעומקה של תורה⁵⁴, ומאוצר ההרגשה האלהית הבאה בהתמדת התלמוד והעיון בדברים שהם כבשוננו של עולם, עם המכשירים המוסריים והעיוניים הדרושים לזה [עפ"י א"ה 913].

אורה אלהית - החפץ הציורי⁵⁵ והמעשי, לשלטון של עילוי⁵⁶ כל עז⁵⁷ של צדק⁵⁸ ואור⁵⁹ [ע"ה קלב].

השלמות, המעשית והשכלית, הרגשית והתכונית, השלמות במילואה [א"ק ב שעה].

אורה - שלמות בכל תיקונה. חיי קודש⁶⁰ וטוהר⁶¹ [עפ"י שם רפז, שכט].

האורה העליונה - גדולת החיים של הכרת האלהות האמיתית, הכוללת את כל תענוגי הרוח וכל העדנים עמם ברום עוזם [קובץ ז עו].

אורה חיצונית - נימוסים אנושיים טובים ויפים, תיקוני מדינה וממלכה נוחים ונעימים. התקדמות, סדרים, פאר⁶² ונעימות חיצונית הדורשים עמם חכמה מעשית רבה ללכת קוממיות ולהיות גוי איתן מלא חכמה מעשית וכליל יופי⁶³ [עפ"י ע"א ג ב טז].

ע"ע אורה פנימית.

אורה פנימית - אורה-של-תורה⁶⁴, רוח-הקודש⁶⁵ והנבואה⁶⁶,

11. **אור קודש** - בא"ק ג רפו הנוסח הוא: אור חדש.

קנין נשגב [ע"ר א תיב (פנק' ג רסח)].
ע"ע "חיים", תאר למעלה שבמצוות (לעומת אורך ימים).

אורך ימים - השלמת החיים היוצאת חוץ לגבול התעודה הפרטית. שמאריכים הם על המדה המוגבלת לפרטיותו ויספיק האדם תעודת החיים בעד העתיד בעד דור יבוא [עפ"י ע"א ג א נח (ח"פ מב.)].

הנביעה של האורה^ו הרוחנית^ו המתגברת ועולה על ידי הברכה^ו הפנימית של הנשמה^ו, שהיא באה ביחוד מהמקור של ההוקרה הפנימית והתוכית של הצד החיצוני המוכר בחכמה^ו, שזהו התוכן הפרטי שבקניני הרוח, שהיא הכרה מפורדת לחלקים שונים, (העושה את) הימים מבורכים גם בפרטיותם [עפ"י שם ד יג ט].
ע"ע אורך שנים.

אורך שנים - האורה הכללית של השנים. תפיסת חיים העולה בצורה כללית, מפני הוקרת התוכן האצילי^ו של החכמה^ו (ה)מביאה נהרה אחדותית בנפש האדם, ודחיפת החיים היוצאת ממנה היא משאת נפש לתוכן ההכללה של החכמה בצורתה הבהירה והמקפת [עפ"י ע"א ד יג ט].
ע"ע אורך ימים.

אורן של צדיקים - האור^ו הרענן^ו, שהקודש^ו העליון^ו חי במלא חפשו^ו הנאדר בתוכו [א"ק ג ק].

אושר - **האושר** - מקור המנוחה^ו והבטחה^ו [ע"ר ב סד].

אושר - **(נשמתי)** - תחושת הנשמה^ו את עדונה הגדול, את זיו^ו חייה המלא עדני עד, מהמון זרמי חיי עולם וישות אדירה, השוטפים בקרבה פנימה, מנחת דשן קרבת^ו אלהים^ו חיים^ו, ואור קדושתו המלאה על כל גדותיה [עפ"י ע"ר א קח"ט].
אושר נעלה - קדושת החיים^ו במוסר^ו מדות טובות ודעת^ו אלקים^ו [פנ' פה].

אושר - שלמות אמיתית בדעת ובהנהגה [ע"א ג ב נה].
המצב המאושר - המצב הנפשי^ו, שנועם^ו ד', ועונג^ו אהבה^ו ושיקוק עליון^ו מופיע בתוך הנשמה^ו במצב של מנוחה וקביעות [א"ק ב תקח].

אושר - **קץ האושר** - שיהפך העונג^ו היותר חמרי ויותר מלוכלך בניווול לקודש^ו אידיאלי עליון [פנק' ג שלט].

ששופע בישראל^ו ביחוד ממקום בית^ו המקדש^ו יצאה האורה^ו, היא האורה^ו האלהית^ו שמאירה בישראל לבדם ואין לזרים חלק בו. כח הקדושה^ו המיוחדת שהיא מעלה את ישראל למצב רם ברוח קדושה ודעת^ו אלהים^ו ודרכיו^ו, שכולה אומרת כבוד^ו אלהים^ו [עפ"י ע"א ג ב טז].
ע"ע אורה חיצונית.

אורה רוחנית - **האורה הרוחנית** - הגבורה^ו הגמורה^ו המנצחת את כל העולמים וכל כחותיהם [א' פד].

אורה שכלית - **האורה השכלית** - הדעות הקבועות וארחות הדעה^ו [ע"ר א קסח].

◊ **האורה השכלית** באה מרוב תורה ודעת, מהרבה שימוש^ו של^ו חכמים^ו, ומהרבה דעת העולם והחיים [א"ק א רמ].

אורה של תורה - ע' במדור תורה.

אורה של תורה - ע' במדור תורה, אור התורה.

"אורות" - **(עניינו של ספר אורות)** - שלמות גילוי אמתת קדושת עצמיותם של ישראל וערכם האלהי העליון הנצחי [א' קפז].

אורות הקדש - החיים בחיים (ה)עליונים ברום עולמים בצחצחות^ו אידיאליהם^ו, ספוגי קדש^ו קדשים^ו [ע"ר א קפ].
ע"ע מוסר הקודש. ר' חכמת הקודש.

"אורך ימים"¹² - כל הימים^ו בעמדם בצביונם המלא, (בהיותם) בתוכן העליון^ו, בקשר החיים עם הנצחיות^ו האלהית^ו, (ששם) אין הזמן^ו עובר, הכל קיים, (כש)כל העשוי בהם עומד ומזהיר, ומשביע את הנשמה^ו זיו^ו וצחצחות^ו ושובע נעימות. מלוא הימים, (כאשר) הצירוף של כל השיגוב, שנעשה מכל פרטי החיים בטוהר^ו קדושתם^ו, מתעלה בזיו ונהורא בהירה [עפ"י ע"ר ב עח].

באורך ימים כלולים הם כל הימים וכל ההשפעות^ו, כל ההופעות^ו וכל ההזרחות^ו, כל המדעים וכל ההרגשות, כל צדדי ההסתכלות, וכל ארחות הדעה^ו [א"ק א סו].

"אורך ימים"¹³ - **(תאר למעלה שבמצוות כ"אורך ימינו"** **לעומת "חיינו")** - התועלת המגיעה בשלמות הנשמה^ו במה שנעלם ואינו נרגש כלל אבל הוא מקנה לה

12. תהילים כג ו, צג ה

13. ברכת קריאת שמע שבערבית.

אושר העולם - השמחה^ו העדינה תולדתו של העדן^ו האציל^ו הבא מההארה^ו של זיו^ו הרעיונות של עומק האמונה^ו, הרפודה באהבה-האלהית^ו והדבקות^ו הגדולה והרחבה שזיו שדי^ו פרוש עליה [א"א 127].

תכלית האושר - התכלית האידיאלית^ו האחרונה, שהיא עצת-ד' וברכתו^ו לאדם ולעולם [ל"ה 158].

ע' במדור פסוקים ובטוויי חז"ל, שמחת ד' במעשיו.

אושר עליון^ו - שיהיה "ד' אחד ושמו אחד"^ו [א' קס].

ע"ע תם.

"אות מן התורה"¹⁴ - נשמה מישראל^ו [עפ"י א"ת יא ב].

אותיות - כ"ב אתון¹⁵ - כלל ההנהגה [ג"ר 29].

אז - מורה על העבר, אבל לא רק בדרך פרוזי^ו, סיפור של מאורע שאינו מרותק עם רגשי הנפש והתפעלו(יו)תיה השיריות, כ"א באורח שירי, ומצב נפשי מרומם [ר"מ קיט].

אח - הקרוב היותר מקורב, המגובל בגבול האחדות [ר"מ קכ].

אחדות - האחדות - יחוד שלטון השי"ת^ו בהתחלת הסבות הראשיות, המסבבות כל המון המעשים, שהן בערך השמים^ו, ובגמר כל תכליתם, שהן בערך הארץ^ו, ובכל האמצעים הרבים השונים ומסובכים, אשר ביניהם, שהם בערך ד"ררוחות^ו העולם, שכאילו מחברים את השמים עם הארץ [ע"ר א רמה].

אחדות ד' - הדעה היותר עליונה של מושג האלהות^ו [ל"ה 224].

אחדות הרוחנית - שם-ד' אחד^ו השוכן בישראל^ו [ע"א ב ביכורים לט].

אחדות - מגמה^ו אחת עשירה ואדירה, כוללת כל, וברוכה בכל - אור-החיים^ו היותר מאירים ויותר שלמים. המקור האחד של כל האידיאלים^ו היותר נשאים, שאנחנו מוצאים בנפשנו פנימה, שכל זמן שהם עולים^ו ומתבכרים, הם באים אליו [עפ"י ע"ה קנב].

התוכן של השאיפה היותר נאצלה השיכת לכל הנברא בהתאחד הכל למטרתו היותר עליונה [עפ"י ע"ר א קנט].

השאיפה ותגבורת חיל^ו החיים בהתרכזות עשירה של חטיבה כללית, בכל, וביחוד במציאות הרוחנית^ו והאידיאלית^ו, המתלבשת גם כן יפה בהחמריית^ו והריאלית בכל מלא

עולמים^ו כולם [עפ"י מ"ר 16].

הכלליות^ו הקדושה^ו ברוממות קודש קדשה [ר"מ קסח].

יסוד האחדות-העליונה^ו - המציאות^ו ההיותית^ו המתגלה כחטיבה אחת [עפ"י א"ה 916].

ע' במדור שמות כינויים ותארים אלהיים, "אחד" (תאר כלפי מעלה). ע"ע יחוד ד' בעולם.

אחדות - האחדות האלהית - הרוח^ו האצילי^ו המקיף את כל הנטיות כולן ומאחדם עם כל המון הכוחות הגשמיים והרוחניים למטרה מוסרית^ו עליונה [עפ"י א"ק ג ש].

הטהרה^ו העליונה של הנקודה האמונית^ו [קבצ' ב נ].

אחדות אלהים - הטוב-העליון^ו, הטוב המגלה שאין כל רע^ו מצוי [פנק' ד עה].

אחדות - האחדות המופעה בעולם - מתבארת ע"י הקשור שיש בין המצוה^ו התורית^ו בכלל ההתגלות של דבר-ד' ובין כל הסדר העולמי במערכי הטבע^ו וכל מוסדי ההויה כולם. זהו תוכן המברר את **האחדות האלהית בעולם**, שהכל מתאים לתוכן אחד והכל מתקשר לאגודה אחדותית אחת [ע"ר א כה]. ע' במדור מונחי קבלה ונסתר, "יחוד תחתון". ע' בנספחות, מדור מחקרים, אחדות ויחוד.

אחדות - האחדות העולמית - הצד של השינוי שיש למצוא בהויה כולה, עד למעלה למעלה, לדימוי-הצורה-ליוצרה^ו. הגשמיים והרוחניים, הציור והשכל, השפל והנישא, הם כולם תואמים, מתאחדים ומוקשים [עפ"י ע"ט סז].

אחדות אין סופית - ע' במדור מונחי קבלה ונסתר, יחוד עליון. ושם, אור אין סוף.

אחדות עליונה - הדעת^ו, אוצר-החיים^ו אשר בנשמת ח"ה-העולמים^ו [א"ק א קעד].

אושר^ו ותענוג^ו, למעלה מכל אחדות^ו ומכל צחצחות, שורש נשמתו^ו של צדיקים אשר עם המלך ישבו במלאכתו [שם ג מד].

הסוד העליון של האורה-האלהית^ו בראשית^ו התחלת הופעתה, (אשר אין) יכולת בידי בן אדם להשכיל בכחו בשכלו ובאורח מדעו וחושיו, לצייר^ו בהיותו, איזה הערכה מסוד האחדות העליונה מלמעלה^ו למטה^ו [עפ"י ח"פ מה].

אחדות מוחלטת - אור הפשטות העליונה, יסוד העדן-העליון^ו [ר"מ קג].

מקור כל הקדושה^ו, מכון כל העונג^ו הנצחי, ובסיס כל

14. ע' מגלה עמוקות על ואתחנן אופן קצו. בית עולמים קלט: ד"ה תיקונא "נשמות ישראל הם אותיות התורה".

15. **כ"ב אותיות** - בביאור ס' קהלת לרמ"ד וואלי, עמ' קעד "א"ת, דהיינו כללות ההשפעה מא' ועד ת". ושם קעו: "בגין דאיהו עמודא דאמצעיתא, שהוא כלול מכל האורות, דהיינו מלת "את" שרומזת אל הכללות מא' ועד ת". ובבאורו לאיכה, עמ' קמא: "כי כ"ב אותיות הם רומזים אל הכללות כידוע".

"אחסנתין"¹⁶ - קשר הקדושה^ו שהוא ירושה מאבות שיש לאדם בענין עבודת-ד' [עפ"י מא"ה ג קעה].
כח קדושת טבע הנפש שהיא מורשה לישראל [ה' רי].
ע"ע "עטרין".

אט - ההוראה להליכה בנחת [ר"מ קכ].

אידיאה - מין נשמה^ו, המשכת כח של צורה^ו רוחנית^ו, שיש לכל דבר שבעולם [עפ"י א"ל רמד].
הערך הרוחני האידיאלי של המציאות, פנימיות הדברים.
מציאותיות רוחנית או הרוחניות המציאותית [שי" ב 304, 303].
מציאות התוכן הרוחני שהוא שורש המציאות [שם 39, 5-6].
שורש רוחני^ו, מציאות^ו, שעומד ביסוד המציאות של כל דבר.
מציאות רוחנית, שהיא מקור המציאות החומרית^ו [עפ"י מה"ה ג רטז].

"למהלך האידיאות" - יסודי עולם רוחניים, מחשבתיים, מציאותיים, שמופיעים במהלך הדורות של קורא הדורות [שם].
ר' בנספחות, מדור מחקרים, אידיאה.

אידיאה אלהית - הרעיון האלהי שההכנה אליו הנמצאת באיזה אופן גלוי או נסתר ישר או מעוות, בכל הלבבות של האנושיות, לכל פלגותיה, משפחותיה וגוייה, ומחוללת דתות ורגשי-אמונה שונים סדרים ונמוסים [עפ"י א' קב].
הכשרון אל השכלול העליון והגמור המאיר את העולם כלו בכבודו [א' קה].

השכינה-העליונה^ו [א' קיב].

◊ סגנון המחשבה של הרעיון הרוחני^ו בהתבררותו ביותר, בגימור קווי הרשמיים ברוח האומנות אשר להסתוריה מבטא את האידיאה האלהית [עפ"י א' קב].

האידיאה האלהית המוחלטת - הנטיה הרוחנית של כנסת-ישראל^ו שהיא אורה ונשמתה של הנטיה הלאומית המעשית שלה [עפ"י א' קד, קנח].
ע' בנספחות, מדור מחקרים, אידיאה אלהית ואידיאה לאומית.

אידיאה דתית - **האידיאה הדתית** - ההופעה^ו האלהית המוקטנת המיוחדת לצד הפרטיות [א' קי].

התוכן המוסרי^ו הבא בתור תולדה מהכרת האחדות האלהית בתור גורם למעמד מוסרי יפה לכל יחיד, המביאו לחיי נצח טובים. ולמעולים וחשובים ננעץ בו גם-כן התעוררות מוסרית אדירה לשמה, המתנוצצת מהעולם האלהי, >המתגלה יפה כשהשיקוע החומרי ודרישת ההנאה הגסה, אפילו בצדדיה היפים והעדינים, המצוי בעולם האלילי

השלמות ההולכת ומתעלה עדי-עד^ו [פנק' א תו].

מלא האחדות המוחלטת - מקור חיי כל החיים אור-אינסוף^ו, אדון כל היש ומלא כל ההויה, מקור כל הרחמים ואב כל החסדים וכל גבורות נעם, כל פאר ויפעה וכל תפארת קדש, שומע תפלה^ו ומאזין עתירה, בלא קץ ותכלית [ע"ר א סה].

ע"ע יחוד ד' בעולם. ע' במדור מונחי קבלה ונסתר, תפארה.
אחדות שלמה - **האחדות השלמה** - קודש^ו ד', קדוש ישראלי^ו [א"ק ג ס].

אחור - צד הטפל שבכל דבר הוא אחוריו [ע"א א ב מג, פנק' ג ער].
ע"ע פנים.

אחור - הצד החיצוני^ו, שהוא הרבה כהה והרבה חלוש מהצד שהחיים הפנימיים של רוח-ד' אשר במלא עולמו יונקים ממנו [עפ"י מ"ר 249].
ע"ע פנים.

אחור - **ההנהגה האלהית שהיא לאחור** - ההנהגה שהיא לצד ההתחסרות [עפ"י ע"ר ב סז].
ע"ע פנים.

אחור ופנים במציאות הרוחניות - ע"ע פנים ואחור במציאות הרוחניות.

אחוריים - השגה^ו כללית סתומה, שאינה מתפרטת בפירוט האור בתכונה פרצופית^ו, כ"א מתבזקת בהתבזקות כללית כמראה האחוריים שאין בו פירוט זיו^ו הפנים בכל נתוח אבריו נושאי החושים העליונים [ר"מ קפ].

האחוריים של הפנים המחשביים - נחלים הנעשים מהאורים הגדולים המתפשטים מהפנים-המחשביים, נחלי חכמה מוקשבת, מחוללת אורה בינה והשכל לימודיים, המתלבשים בהמון התלמוד [עפ"י שם קפד].

ע"ע פנים, פנים מחשביים. ע' במדור משה, הראני נא את כבודך וגו'. ע' במדור תיאורים אלהיים, אחוריים, ראית אחוריים.

אחוריים - **מראה אחוריים** - ע' במדור תיאורים אלהיים.

16. באור הגר"א על משלי, ד ד, ח כא, יד יח, יט יד, כז כז.

המסוגל לו, סר מהם > [עפ"י קבצ' ג קיד-קטן].
ע"ע דת.

המוזער, הנופל בההויה המצומצמה) רק מיניקת לשדו העליון
היא מתקיימת ומתברכת [א"ק ב תנה].

אידיאל - התגלמות של אידיאל - ע"ע התגלמות.

אידיאל - הגילוי האידיאלי של כל דבר נעלה בחייהרות
המתפשט במציאות - חפשו ויסוד מציאותו מתוך רצון מלא
נדבה [עפ"י ע"ר א פגיד].

ע"ע חסד, (לעומת ברית). ע"ע ברית, (לעומת חסד).

אידיאל לימודי - ע"ע לימוד, האידיאל הלימודי.

אידיאליות - הרעיון, ההתרוממות הרוחנית [עפ"י ע"ר א
ז].

אידיאליות - האהבה לרכידי הנטועה בנפשו הלאומית
(של ישראל) פנימה, והיא הולכת ועולה, פורחת ומתגדלת,
לרגלי כל מה שמתגבר מקורישראל [ע"ה קלה].

אידיאליות העליונה - גילוי אור הקדש שבשאיפה
הפנימית של הרוח [חד' תשס"ח קמה].

אידיאליות - האידיאליות הנשמית - התשוקה
העליונה והרוממה להתדבקות אלהית, תוכן האמונה
[עפ"י מ"ר 494].

ע"ע תשוקה, התשוקה האידיאלית.

אידיאליות - האידיאליות - האצילות [א"ק א עט].

אידיאליות אלהית - האידיאליות הגמורה, כל התפארת,
כל ההוד שבסוד המציאות [א"ק ג קפד].

אידיאלים - האידיאלים היותר נשאים, שהם הולכים
ושואבים תמיד עליו וצחצוח ממקור העצמיות
העליונה - פלגות נהרי אורותיה של עריגת הנשמה
לעצמיות האלהית [עפ"י מ"ר 507].

האידיאלים האלהיים - השמות האלהיים, דרכידי,
חפציו, האצילות, הספירות, המדות, השבילים,
הנתיבות, השערים והפרצופים, שמקצת תכנם האידיאלי
חקוק וקבוע הוא גם כן בנפש האדם, ¹⁸ אשר עשהו האלהים
ישר [ע"ה קמה].

אידיאה לאומית - תוכן הסגנון הצבורי של הצורה
הלאומית [עפ"י א' קו].

הנטיה הקבוצית שבצורה הלאומית [עפ"י שם קב"ג].
סגנון החיים הסדרניים של החברה בהתבררותו ביותר,
בגימור קויו הרשמיים ברוח האומנות אשר להסתוריה מבטא
את האידיאה הלאומית [עפ"י שם קב].

האידיאה הלאומית בישראל - הנטיה הלאומית המעשית
שהיא לבושה החיצון של הנטיה הרוחנית של כנסת-ישראל
[עפ"י שם קנח].

הלבוש של כנסת-ישראל, החודרת בעצמת חייה בכל פרט
ופרט מישראל, ובכל מעשיו ותנועותיו, שיחיו ושיגיו,
שאיפותיו וקניניו הפרטיים [עפ"י קובץ ו קמג].

ע' בנספחות, מדור מחקרים, אידיאה אלהית ואידיאה
לאומית.

אידיאה לאומית ¹⁷ - כנסת ישראל [שי' ב 235].

אידיאה העליונה - האידיאה העליונה - הרצון (רצון
די) הקדוש והנשא [א"ק א קמב].

אידיאל - המשך של האידיאה [שי' 39, 5-6].

אידיאל - הצדק העולמי, שהוא גם הטוב, האור הפיוט וכו' וכו',
נשוא מאויי לבה של הכללות [ד"ל כו].

אידיאל - התוכן האידיאלי של העולם - סוד האלהי
המוחלט שבהויה [א"א 18].

אידיאל - האידיאל המוזער של העולם - האידיאל הנופל
בההויה המצומצמה [א"ק ב תנה].

אידיאל - האידיאל המלא של העולם - האידיאל המרומם
האלהי במלא מילואו, יסוד העולם היותר עתיק, מציאות
העולם היותר ממשית. שהמציאות הזעירה (של האידיאל

¹⁷ ע' בנספחות, מדור מחקרים, אידיאה אלהית ואידיאה לאומית.

¹⁸ **האידיאלים האלהיים - שמקצת תכנם האידיאלי חקוק וקבוע הוא גם כן בנפש האדם, אשר עשהו האלהים ישר -** ע' שיחות על אהבה לר"י
אברבנאל, מוסד ביאליק, תשמ"ג, עמ' 440-450. ע"ע מלבי"ם, איוב לו איד. "האידען הנטועים בנפשו, הם אמיתיות מונחלות וטבועות בנפש נפש
ממקור מחצבה, ירושה לה מאלהי הרוחות בעודה בחביון עוזה, והם קדושים וטהורים אלהיים; האידען קראם בשם דע, ודעים. (כן אצל רש"ט גפן
בממדים, הנבואה והאדמנות עמ' 103); ייחס מלין אלה לאלהים, כי הוא הטביע דעים אלה בנפשו להשיג על פיהם את סודותיו ואמתיותיו; אצל
ד' הדעים האלה הם בתמימות ובשלמות, וא"כ תמים דעים נמצא עמך, והוא האלהות הנמצא טבוע בשורש נפשו". ע"ע בנספחות, מדור מחקרים,
אידיאה.

איזה סעיפים מתכונתו, <נרדף הוא עם התוכן של ההכאה הבא בתואר זה> [ר"מ קכ"ב].

אכילה - (לעומת טעימה) - תתיחס מצד התועלת, התועלת של תכלית האכילה לחזק הגוף ולהמשיך החיים הבאה אחר העיכול, שע"ז יבא פעל אכל, מאוכל [עפ"י ע"א ג א לה]. ע"ע מזון, לקיחת מזון. ע"ע מאכל.

אל - הוראה שלילית [ר"מ קכב].

אל - הוראת הכח [ר"מ קכב].

אלהי - הנקודה האלהית - מכון השלמות המוחלטה [ע"א ד ט קלד].

ע"ע אמונה, נקודת האמונה.

אלהי - עידון אלהי - (העידון) של החכמה והמישרים, של הצדק והאורה העדינה הרוחנית [ע"א ד ו מ].

אלהים ²¹ - מנהיג ושולט [ע"ר א קיד].

כל כח שבנבראים שיש לו איזה השפעה, >שמוכחת היא להיות מוגבלת, מאחר שהכח המשפיע בעצמו הוא מוגבל, בבחינת התחלתו ובבחינת סופו, וכל מוגבל הרי מדת־הדין המצומצמת טבועה בתוכו< [עפ"י ע"ר ב פח].

אלף - תרגום של למד [ר"מ קיז].

תרגום של למוד, >בעברית הוא ג"כ ממקור הארמי< ובא על המדרגה הירודה של הלמוד, הצד המתנוצץ אל התלמיד משפעתו של הרב, כתכונת האחורים לעומת הפנים [שם פג]. הלומד מאחר, והוא בערך העתקה ואחורים של הפנים המאירים באור השכל המקורי. ההתלמדות האולפנית, מדת התרגום, שהוא הכשר וחינוך המביא אל המעמד המקורי העתיד [עפ"י שם קיג].

הלימוד המתורגם, לימוד חינוכי, לימוד מכשיר, >שמביא באחריתו ללמוד מקורי, להבנת הלב< [עפ"י שם קיח]. ע' במדור אותיות, למ"ד.

אלף - שור [ר"מ פג].

אם - הוראת האמהות [ר"מ קכג].

המשפעת שפע חיים ליצור בהולדו [ע"א ד ו עג].

אידיאלים כלליים - מטע ד'. המגמות העולמיות כולן, אצילות האורות־העליונים ברוממות תעודתם, שנשמתה של האומה הישראלית, ונשמתו של כל יחיד מישראל בפנימיות מהותה, מאור זה היא אצולה [עפ"י ע"ר ב קנח]. הכח הנסתר של האצילות שבנשמת־האומה [ע"ה קנב].

האידיאלים הנשאים - המגמות האחרונות של מעשה התורה והמצוה [א"ק ג שכב].

ע' במדור מונחי קבלה ונסתר, תפארת, התפארת האלהית. ע' במדור שמות כינויים ותארים אלהיים, אלהות. ע"ע בנספחות, בסוף מדור מחקרים, שני מכתבים לברור דברים בשיטת הרב. ע"ע רוממות האידיאלים.

אילת השחר ¹⁹ - היופי העולמי שנאזר מגבורה וצמצומים [קובץ ה ר].

איש - התוכן הממולא בכח המפעל וההשפעה, ששפעותיו עשירות הנה בכל הארחים, לטוב ולרע, לבנין ולסתירה, רק הוא בכללות קיבוץ כל חלקיו, ממלא הוא תוכן של אישיות, צורה ממולא(ה) בטפוס שלם, העומד הכן לפעול ולהשפיע, לשכלל ולהשלים [ר"מ קז].

יסוד השלמתו - השכל העומד בראש והרגש עוזר על ידו [ע"א ג ב ריג].

ע"ע אשה. ע"ע אנשים. ע"ע גבר. ע"ע אדם. ע"ע אנוש.

"איש" לעומת "בעל" - בעל - יקרא על שם הבעילה, כמו "האי מטרא בעלא דארעא" ²⁰, ואיש - יקרא על שם המשפיע, יען כי הוא הנותן לה לחם לאכול ובגד ללבוש [ע"א יבמות סב, סי י].

אישיות - צורה ממולא(ה) בטפוס שלם, העומד הכן לפעול ולהשפיע, לשכלל ולהשלים [ר"מ קז].

איתן העולם - ע' במדור מדרגות והערכות אישיותיות.

איתנות - הקביעות העזיזה [ל"ה 162].

איתניות ברוח - עז הרצון הכביר המתגלה באופן בריא וחזק עם כל תנועה נפשית וגופית [ע"א ד ו פג].

אך - מלת המיעוט, הצערת הנושא ממובנו הקדום, קציצת

19. תהלים כב א.

20. תענית ו:

21. ע' בהערה במדור שמות כינויים ותארים אלהיים, אלהים.

22. אמונה - הגדרות האמונה השונות חולקו לשתי מחלקות (שגבולן סומן ב 00): הקבוצה הראשונה עד ערך 'תוכן האמונה' (ולא עד בכלל), מרכזת

ע' במדור פסוקים ובטוויי חז"ל.

תשס"ז תסד].

אמונה - **עיקר מגמת הדרכת האמונה** - לבסס את כח המדמה⁹⁰ בטהרת⁹¹ השכל⁹² והמוסר⁹³ [פנק' ד שסט].

אמונה - **כח האמונה** - (הכח) להקשיב יפה ולקבל ממה שנמסר [א"א 66].

להיות מוכן לקבל בתורת ידיעה את המסור לנו מאבותינו [שם 94].

הקבלה את מה שנאמר מפי גדולי עולם [ע"א ב ט רעב].

אמונה טבעית הסתכלותית - האמונה המופעה מהעולם [מ"ר 70].

אמונה ניסית מסורתית - האמונה המופעה מהתורה [מ"ר 70].

אמונה תוכית - האמונה המופעה ממעמקי הנשמה [מ"ר 70]. ע"ע תשובה טבעית. תשובה אמונית. תשובה שכלית.

אמונה - שלמות המדעים המושכלים שהם שורשי התורה⁹⁴ [א"א 702 (מהדורת תשס"ב ח"ב 30)].

אמונה - רוח⁹⁵ האמונה הקדושה⁹⁶ - הכרה עצמיתפנימית כ"טביעתעין"⁹⁷, שהאדם מכיר את העולם מתוך עצמותו [מ"ר 488].

אמונה - כח האמונה - הצלם-האלהי⁹⁸ המאיר מתוך תוכם של ברואיו של הקב"ה⁹⁹, והוא עצם מהותה של הנשמה, התשוקה להתדבקותאלהית¹⁰⁰ [עפ"י מ"ר 487].

אמונה - עומק האמונה - להתדבק¹⁰¹ בבורא כל העולמים¹⁰² ב"ה, בכל סדרי המחשבה והמעשה, והוא גילוי הכח השלם (של האמונה) [מ"ר 488].

ע' במדור הכרה והשכלה והפכך, מחשבה, המחשבה היסודית.

אמונה - הידיעה ההכרה הבהירה והמלאה בד' אלהים, מקור חיי כל עולמים, הממלאה את כל חדרי הנפש, הרוח והנשמה,

אמונה ²² - **גדר האמונה בכללה** - שאמיתת הענין הנודע קבועה בקרבו, לא מצד הידיעה לבדה כ"א מצד מנוחת הנפש הגמורה כשהוא מקבל אותה בקבלה שלמה, מבלי שיסתער בו מאומה נגד זה [ע"ר א שלז].

אמונה - דת¹⁰³ [קבצ' ב נג].

ע"ע אמונה, נשמת האמונה.

אמונה - **מצות האמונה** - מצוה מעשית, שיהי' הלב נמשך לאמונת התורה¹⁰⁴ לעיון העבודה¹⁰⁵ והמצות¹⁰⁶. שכל הדברים הברורים המאומתים שהודיענו השי"ת¹⁰⁷ בתורתו¹⁰⁸, נראה להשתדל שכשם שהם מאומתים מצד אמתתם בשכל, כן יהיו הרהורי הלב מלאים מהם, והיינו על ידי שירבה המשא ומתן בענפיהם בעיון והשכל איש איש כפי רוחב לבו [פנק' ג כו (מא"ה ב רעג)].

צורת מצות האמונה האלהית - שהאלהים יתעלה, שהוא העושה כל המעשה הגדול הזה, אשר עינינו רואות אותו מסודר בעצה¹⁰⁹ ובחכמה גדולה ועמוקה ומדוקדקת מאד, הוא שהוציא אותנו ממצרים¹¹⁰ מבית עבדים ונתן לנו את התורה¹¹¹, ולו שייכים ומיוחסים כל הדברים אשר הם שייכים ומיוחסים לאלהים >בין שמתבררים ע"פ אמתת הברור השכלי ובין שמתבררים ע"פ התורה והקבלה השלמה< [עפ"י ע"ר א שלז].

אמונה - **אמת האמונה** ²³ - הידיעה ההכרה ההבנה הברורה הפשוטה שכל הנמצאים שבעולם כולם נמשכים ומתגלים לנו מתוך מקור המציאות, וכלשונו של הרמב"ם: 'שכל הנמצאים הם מתוך אמת מציאותי' [אגרת רבינו, מ"ז בכסלו תשל"ז. מובא בש"ג 241, הערה 89].

רוממות רוח אמונה ואמתת דעת עליון - תקף בהירותה של הכרת עולם ומלאו, שלמותו ומקוריותו [ל"י ב (מהדורת בית אל

הגדרות למושג אמונה בסתם, ומקורותיה. ומערך 'תוכן האמונה' ואילך הובאו הגדרות לבחינותיה השונות של האמונה, ענייניה, תכניה והשלכותיה. **גדר האמונה בכללה** - אמונות ודעות לרס"ג הקדמת המחבר, "צריכים לבאר מה היא האמונה, ונאמר כי היא ענין עולה בלב לכל דבר ידוע בתכונה אשר הוא עליה, וכאשר תצא חמאת העיון יקבלנה השכל ויקיפנה ויכניסנה בלבבות ותמזג בהם, ויהיה בהם האדם מאמין בענין אשר הגיע אליו". ובשומר אמונים הקדמון, ויכוח ראשון סי' לג (מיסוד המורה נבוכים, ח"א פ"ג) "כי האמונה אינה האמירה בפה, כי אם התאמת הדבר במחשבת הלב והצטיירו בשכל".

²³. **האמונה - הידיעה ההכרה** - מוסיף רבנו שם באגרת: לכן בלשון התורה שבכתב: אברהם אבינו "האמין בד'"; ובלשון חז"ל בתושב"ע: "הכיר את בוראו".

ובהמשך דברי רבנו שם: "הכרה ברורה של הסתכלות האמונה הזאת, נמשכת ומתבהרת לנו, בשלשלת הדורות, מתוך זכירת ימות עולם אל בינת שנות דור ודור, המפגישה אותנו עם הופעתנו המיוחדת הגדולה, שאין דומה ודוגמה לה בכל מערכת האנושיות, ושלשלת דורותיה והשפעתנו בתוכה". וע' בפרקי הקיום הכשרון וההשפעה, שבס' כארי יתנשא.

אמונה - הנטיה האמונית - מקור הקדושה^ו בעולם כולו [קבצ' א נד].

אמונה - נשמת האמונה - אור־חיים^ו האלהיים שבתוך הדת^ו [עפ"י קבצ' ב נג].

אמונה - עיקר האמונה - \diamond עיקר האמונה היא בגדולת^ו שלמות אינ־סוף^ו. שכל מה שנכנס בתוך הלב הרי זה ניצוץ בטל לגמרי לגבי מה שראוי להיות משוער, ומה שראוי להיות משוער אינו עולה כלל בסוג של ביטול לגבי מה שהוא באמת [א' קכד].

שורש האמונה - להביע בפנימיות הנשמה את גדולת־א"ס [מ"ה אמונה לד].

מתוך החכמה^ו הכמוסה בנשמה^ו, שעל ידה היא מכירה בגודל האמת־האלהית^ו, אלא שאינו יכול להוציא אל הפועל את הפרטים, מתוך כך הוא מתקשר הרבה להאמין בהפרטים שהוא מרגיש בפנימיות לבבו, שהם הם מגלים את האמת הגדולה בכל האופנים שדרכה להגלות - במעשה, דיבור ומחשבה, ברגש, בדמיון, במזג ובנטיות נפשיות, ובמעוף חיים פנימי ועליון מכל הגיון לבב ומכל הקשבה מוגבלת [עפ"י קובץ א תתמט].

נקודת האמונה - יחס האדם להאין־סוף ברוך הוא, וכל העולמים כולם מתרכזים בנקודה אין־סופית זו [מ"ד 487]. ע"ע אלהי, הנקודה האלהית. ע' במדור מונחי קבלה ונסתר, לאשתאבא בגופא דמלכא.

אמונה - חוש האמונה - החוש הטבעי היסודי של הנשמה, שנובע באדם מנשמת תי־העולמים^ו מנשמת כל היקום, כל היש [עפ"י א"א 112].

\diamond **היחש של האמונה בטהרתו** בא מפני עצמיות הטבע הפנימי של הנפש האנושית שהיא קשורה בקשר הוייתה בשורש חיי כל החיים, במקור כל ההויה [ע"א ד ט קכה].

הכליות והלב והגוף כולו, ואשר לפיכך הם כולם ממולאים מתוכה אהבה־עליונה^ו של דבקות^ו חיונית לאבינו־שבשמים^ו, אשר מלך בטרם כל יצור נברא - ואחריו [נ"ה ט].

ענג רוממות ושבע נפש פנימי, (של) מלא ההכרה הברה והתמה ורווי עז הבטחון^ו (ש) על ידי השקפת האחדות העליונה, שהנהגת ההשגחה^ו העליונה מסבבת כל המעשים וכולם מלאים הם מזיו^ו הטוב הכללי המקיף הכל וכוללם יחד, של "מה דעבד רחמנא לטב עביד", "עושה שלום ובורא הכל" [עפ"י א"ל קצה].

כח האמונה - ההכרה העליונה והדבקה באמתת צדיקו של עולם, עז מלכותו ומקור חיותו, אשר מראשית דרכו מאז ועד אחרית מופיעה המשכת כל המפעלים ושעשועי התולדה [נ"ה יט].

מציאות נפשית פנימית של זיקת האדם, הנברא בצלם־אלהים^ו, אל מקורו, יוצרו, רבון־העולמים, שהיא ממלאה אותו כולו ומתוך־כך מתגלית בסידורי מעשיו ודורותיו היחידים והצבוריים [עפ"י ל"י ג קעז (מהדורת בית אל ב תשס"ג תה)].

קוֹנֶה העצמי של תפיסת־עולם־ואדם שלמה וכוללת, בטבעיות הרוחנית^ו והחיונית [עפ"י ל"י ב (מהדורת בית אל תשס"ג תז)].

אמונה - ע"ע בקשת אלהים. ע' במדור פסוקים ובטויי חז"ל, דרישת ד'.

אמונה - ע"ע הכרה אלהית. ע' במדור פסוקים ובטויי חז"ל, דעת אלהים.

אמונה - כח האמונה - שלמות תמימות טבעו הרוחני של האדם [עפ"י ע"א ג ב קנג].

בבחי נפש, הרגשה, כח המקבל שבהוי' [קבצ' ג קכג].

אמונה - \diamond היסוד הטבעי לכל טובה^ו ולכל מוסר^ו עליון^ו הנעוץ בעומק הטבע הישר^ו, האנושי. מקור חייו הטבעיים, הרוחניים^ו (של האדם) הנותנים לו שלות לב ושמחת נפש בעוה"ז ואחרית ותקוה לעוה"ב^ו [עפ"י מ"ר 225]. תוכן הנפש היותר עדין, והמקור לכל התרבות האידיאלית שהאנושיות כולה עורגת אליה [פנק' ב קצד].

ב

בא - הוראת התכנסות הנושא אל המקום הראוי ע"י תנועה מוקדמת [ר"מ קכח].

באור - יחשו של כל מאמר בודד, לא רק לפי ערכו והדבר המבוצר בתוכו בלבד, כ"א עפ"י ערך כל אותן ההשפעות שאפשר לו להשפיע, לכשיתבאר, כאשר "מעין ישיתוהו" על עולם הרעיונות ההולכים בדרך ישרה, הוא פתוח בדרך מפולש לעולם הגדול של ההשכלות מלאות זיו²⁴, ומעורר בדרך פתחו להכניס אל תוכו ועל ידו תלי תלים של ידיעות והרחבות שכליות, שנותנות אומץ וגבורה לנפשות ההוגות בהם. "מ"ם פתוחה - מאמר-פתוח²⁵" [ע"א א, הקדמה, יד-טו]. ע"ע פרוש. ע"ע דרש.

באור - דרך הביאור - הדרישה הבנויה ע"פ ערכי הכללים, שהם דומים לדרישת כל רעיון לא רק מצד עצמו, כ"א מצד הרעיונות שמטבעו להוליד ע"פ דרך ישרה, כן דרישת התורה שע"פ הכללים, אין הפרטים נולדים ומסתעפים זה מזה, כ"א כולם יחד יוצאים הם מהכללים הראשיים יסודי ועקרי התורה וסתרי טעמיה הגדולים [ע"א א, הקדמה, יז]. ע' במדור תורה, דרישת התורה בדרך הכהן.

בג - מזון [ר"מ קכח].

בד - מגזרת בדד, ההתבודדות הפרטית [ר"מ קכט].

בד - שקר²⁶ [ר"מ קכט].

בד - ענף של אילן [ר"מ קכט].

בד - מוט [ר"מ קכט].

בד - ע"ע בוך.

בה - תואר הוראה של יחס פנימי, למושג הנקבי [ר"מ קל].

בהלה - טירוף של רצונות ומחשבות שכל אחת דוחה את חבירתה עד אפס מקום של חשבון נקי [ע"א ג ב רכג]. נפילת ערך וחרדה [ע"ר ב עא].

בו - מתאר את היחש הפנימי במושג הזכרי [ר"מ קלא].

בוץ - פשתן²⁷, >הנקרא ג"כ בד על שם שהוא עולה בד בבד< מורה על שמירת הגבולים, על כח צומח פורה, שעם זה הוא שומר חק וגבול, ואינו מתערב בחלקי חיים ותוכן של נושא אחר, שומר את המצר, ומגין על הצדק²⁸ [ר"מ קלו].

בושה - אמיתתה במקורה - יראה-עליונה²⁹, יראת-ד'³⁰ [עפ"י ר"מ קמ, א"ש יד כד].

בחירה - "בחר בנו מכל העמים" - נתן לנו יתרון ומעלה ודבקות³¹ בו ית' על כל עם ולשון [עפ"י מ"ש קמב (ה' קפד)]. יצר אותנו להיות לו לעם-נחלה, להתגלות צלם-האלהים³² שבאדם בקרבנו בתור עם²⁴, באדם הצבורי המופיע בנו במלוא שיעור-קומתנו [ל"י ג קיד-קטו (מהדורת בית אל תשס"ב ב תד)]. הופעת קדושת עצמיותנו הצבורית, מתוך השראת-שכינתו³³ על כלנו כאחד, בהוציאו אותנו מבית-עבדים ממצרים³⁴, ובקרבנו-אותנו-לפני-הר-סיני³⁵ [ל"י א (מהדורת בית אל תשס"ב) רכז]. **בחירתנו מכל העמים -** יצירת מהותנו. הוית עצמותנו הצבורית בכל ממשותה ושכלולה, תקפה ותפארתה [עפ"י שם, רכז]. ע"ע בחירת ישראל.

24. ע' אור החיים בראשית א כז. "ויברא אלהים את האדם בצלמו". כי ברא האדם בב' צלמים, הראשון צלם הניכר בכל אדם ואפילו בבני אדם הריקים מהקדושה אשר לא מבני ישראל המה, ועליהם אמר "בצלמו" פירוש: של הנברא; והב' הם בחינת המאושרים, עם ישראל נחלת שדי, כנגד אלו אמר "בצלם אלהים בראו", הרי זה בא ללמדנו כי יש בנבראים ב' צלמים צלם הניכר וצלם אלהים רוחני נעלם, והבן".

מדורים

פסוקים כמושגים
ובטויי ומושגי חז"ל וקדמונים

יתבררו ויקראו המושגים בשמותיהם, שיהיו מובנים בתכלית דיוקם
דוקא ע"פ אותם השמות המדויקים שקראו להם בחירי חכמינו מני
אז. "וישב יצחק ויחפור את בארות המים אשר חפרו עבדי אביו בימי
אברהם אביו, ויסתמום פלשתים אחרי מות אברהם ויקרא להן שמות
כשמות אשר קרא להן אביו".

מאמרי הראיה, נחמת ישראל, עמ' 287

א

אבוקה - (בעולם השכלי, לעומת אור ירח¹ ואור השמש²)

¹ - החכמה ההקשית הבנויה מהרכבת הקדמות עיוניות [ע"א ב ז נג].

אבירי לב הרחוקים מצדקה - ע' במדור מדרגות והערכות אישיותיות.

אָבן די לאַ בידין² - די לאַ בידין - אם היה רצון השי"ת לעכב את ישראל עד שישלימו הם בעצמם במעשיהם הטובים את הכשרם אל הגאולה³, היתה האבן נקראת **אבן די בידין**, שבידים שהיו ישראל עושים את תיקוני שלמותם, בזה ימחו **לצלמא⁴**, שהוא כח הרע והקלקול שבמציאות שאינו נותן מקום לגדולת ישראל. אבל כיון שרצון השי"ת הוא רק שיהיו ישראל מוכנים קצת ואז השי"ת ינטלם וינשאם אל קדושת המעלה הראויה להם אחרי שימורק⁵ עונם ויקבלו איזו שלמות להכנה של מעלתם, אע"פ שלא יהיו עדיין מוכנים לגמרי, א"כ תהיה השבירה של הצלם ע"י **אבן די לאַ בידין** שלא עשו ישראל בידיהם זאת המעלה [מ"ש רעזח].

גמר ענין העלאת השכינה⁶ שיהי' בידי שמים⁷ [ע"ר ב רעב]. ע' במדור זה, בקש יעקב לגלות את הקץ לבניו. ושם, מדת הימים. ע' במדור משיח וגאולה, ימות המשיח שאין בהם לא זכות ולא חובה.

אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה³ - ברתא⁸, התכלית

היותר קרובה ומובנה, הנקודה⁹ התחתונה, עתידה לעלות לרום¹⁰ חביון¹¹ [עפ"י אג' א קמב].

ע' במדור מונחי קבלה ונסתר, פרצופים, "אבא יסד ברתא". ושם, מלכות סלקא עד א"ס.

אבני שיש טהור⁴ - החומר היותר נשגב [קבצ' א קצח].

ע' במדור זה, מים.

אבק העולה בבגד שצריך שינער אותו לנקותו⁵ - המעשה המצוה⁶ מצד חומריותו לבדו וטרדת השכל והכלים בחמרים, המסבכים חסרון לחכמה האמיתית כשלא יאחז בקדושה⁷ - או מצד שלא יאמין בזה ח"ו, או מצד שאינו מכוון להלכה, בזדון או ברישול חלילה - שאינו נתפס להיות לזה המעשה מקור ועטרה ויפוי ממקור עליון >כשמעשה המצוה נאחז ע"י האמונה, בשרשו וחיותו, אינו כ"א מפאר ומעטר החלוקא-דרבנן⁸ <[עפ"י פנק' ג קמ].

ע' במדור זה, נפצי גלימייהו מהאבק.

1. ברכות מג:

2. דניאל ב לד "סנה סנה עד די התקנת אבן די לאַ בידין ומקת לצלקא וגו'". ע"ע פנק' ג קנ.

3. תהילים קיח כב. זוהר ח"א כד: "לסלקא לה, לגבי דאתמר בה "אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה", וכד איהי סליקת לעילא, ברישא דכל רישין סלקא ובגינה מלאכיא אמרין א"יה מקום כבודו". ובקל"ח פ"ח, פתח קד: "רדל"א [...] היא שורש למקבל, סוד זה הוא, אשת חיל עטרת בעלה. שהיא השכינה, שזה כח השכינה, שנקראת אבן דורקין לה עד א"ס, והיינו כי היא תחלת המחשבה. והמדות לא נמשכו אלא בעבורה על ידי חד"ר. נמצא כי כל התיקון ביד המקבלים, שהם המגלים היחוד בעבודתם. ונמצא שזה מה שנקבע ראשונה, ואחר זה נמשכו המדות לפי ענינה. ולכן כל ההתעוררות - ממנה, וכל התיקון תלוי בה, כידוע בדברי רשב"י זללה"ה בכמה מקומות".

4. חגיגה יד:

5. כתובות קו.